

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2013. gada 31. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Kopēja Eiropas patvēruma sistēma — Trešās valsts pilsoņa pieteikums, lai iegūtu bēgļa statusu — Direktīva 2005/85/EK — 23. pants — Iespēja piemērot prioritāro patvēruma pieteikumu izskatīšanas procedūru — Valsts procedūra, kurā, pārbaudot pieteikumus, ko iesniegušas personas, kuras ietilpst atsevišķā, pamatojoties uz pilsonības vai izcelsmes valsts kritēriju noteiktā, kategorijā, tiek piemērota prioritāra procedūra — Tiesības uz efektīvu pārsūdzības tiesā iespēju — Minētās direktīvas 39. pants — Jēdziens “tiesa” šī panta nozīmē

Lieta C-175/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court* (Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 8. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 13. aprīlī, tiesvedībā

H. I. D. ,

B. A.

pret

Refugee Applications Commissioner ,

Refugee Appeals Tribunal ,

Minister for Justice, Equality and Law Reform ,

Īriju,

Attorney General .

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: A. Ross [*A. Rosas*] (referents), kas pilda otrās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un pēc 2012. gada 13. jūnija tiesas sēdes,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- D. jaunkundzes vārdā – R. Boyle, SC, A. Lowry un G. O'Halloran, BL, ko pilnvarojis A. Bello Cortés, solicitor,
- A. kunga vārdā – R. Boyle, A. Lowry un G. O'Halloran, ko pilnvarojis B. Trayers, solicitor,
- Īrijas vārdā – E. Creedon un E. Burke, kā arī A. Flynn un D. O'Hagan, pārstāvji, kuriem palīdz M. Collins, SC, un D. Conlan Smyth, barrister,
- Grieķijas valdības vārdā – M. Michelogiannaki un L. Kotroni, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – M. Condou-Durande un M. Wilderspin, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 6. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīvas 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV L 326, 13. lpp., un labojums – OV 2006, L 236, 36. lpp.), 23. un 39. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar stridiem starp D. jaunkundzi un A. kungu, kas ir Nigērijas pilsoņi, un *Refugee Applications Commissioner, Refugee Appeals Tribunal, Minister for Justice, Equality and Law Reform* (turpmāk tekstā – “Minister”), Īriju un *Attorney General* par to, ka *Minister* prioritārās procedūras ietvaros noraidīja lūgumu, ko viņi bija iesnieguši, lai iegūtu bēgļa statusu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Kā tas izriet no Direktīvas 2005/85 preambulas 2. apsvēruma, Eiropadomes sanāksmē Tampērē 1999. gada 15. un 16. oktobrī izdarītajos secinājumos bija paredzēts radīt kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kura pamatota ar 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencijas par bēgļa statusu (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954); turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”) pilnīgu un absolūtu piemērošanu, kas stājās spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Šī konvencija tika papildināta ar protokolu par bēgļu statusu, kas noslēgts Ņujorkā 1967. gada 31. janvārī un kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī, lai nodrošinātu, ka neviena persona netiek sūtīta atpakaļ uz turieni, kur tā atkal varētu tikt vajāta, proti, lai saglabātu nerpatriēšanas principu.
- 4 Saskaņā ar Direktīvas 2005/85 preambulas 3. un 4. apsvērumu:
“(3) Tamperes sanāksmes secinājumos paredzēts, ka kopējā Eiropas patvēruma sistēmā īstermiņā būtu jāietver kopēji standarti taisnīgām un efektīvām patvēruma piešķiršanas procedūrām dalībvalstīs un ilgtermiņā – Kopienas noteikumi kopējas patvēruma piešķiršanas procedūras izveidei Eiropas Kopienā.

- (4) Tāpēc minimālie standarti, kas noteikti šajā direktīvā attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, lai piešķirtu vai atņemtu bēgļa statusu, ir pirmais pasākums patvēruma piešķiršanas procedūru izveidē.”
- 5 Saskaņā ar minētās direktīvas preambulas 8. apsvērumu tā respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (turpmāk tekstā – “Harta”).
- 6 Šīs pašas direktīvas preambulas 11. apsvērumā ir noteikts:
- “Tas ir gan dalībvalstu, gan patvēruma meklētāju interesēs, lai lēmumus par patvēruma pieteikumiem pieņemtu cik drīz vien iespējams. To, kā organizēt patvēruma pieteikumu izskatīšanu, būtu jāatstāj dalībvalstu ziņā, lai tās saskaņā ar savām valsts vajadzībām varētu noteikt jebkura pieteikuma izskatīšanas prioritāti vai to paātrināt, ņemot vērā šajā direktīvā ietvertos standartus.”
- 7 Iepriekš minētās direktīvas preambulas 13. apsvēruma pirmais teikums ir formulēts šādi:
- “Lai pareizi identificētu personas, kam vajadzīga aizsardzība kā bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē, visiem pieteikuma iesniedzējiem, ar dažiem izņēmumiem, vajadzētu būt efektīvai piekļuvei procedūrām, iespējai sadarboties un pienācīgi sazināties ar kompetentajām iestādēm, lai iesniegtu attiecīgos savas lietas faktus, un pieteikamām procesuālām garantijām, lai virzītu savu lietu visos procedūras posmos.”
- 8 Direktīvas 2005/85 preambulas 17. apsvērumā ir noteikts:
- “Viens no galvenajiem apsvērumiem attiecībā uz patvēruma pieteikuma pamatotību ir pieteikuma iesniedzēja drošība viņa izcelsmes valstī. Ja kādu trešo valsti var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti, dalībvalstīm vajadzētu spēt to atzīt par drošu un pieņemt, ka tā ir droša konkrētam pieteikuma iesniedzējam, ja vien viņš nesniedz nopietnus pierādījumus par pretējo.”
- 9 Minētās direktīvas preambulas 27. apsvērumā ir precizēts:
- “Tas atspoguļo Kopienas tiesību pamatprincipu, ka uz lēmumiem par patvēruma pieteikumiem un bēgļa statusa atņemšanu attiecinā efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā [LESD 267.] panta nozīmē. Tiesiskās aizsardzības efektivitāte, arī attiecībā uz būtisko faktu izskatīšanu, ir atkarīga no katras dalībvalsts administratīvās un tiesu sistēmas kopumā.”
- 10 Saskaņā ar Direktīvas 2005/85 4. panta 1. punkta pirmo daļu dalībvalstis visās procedūrās norāda atbildīgo iestādi, kas būs atbildīga par pieteikumu atbilstīgu izvērtēšanu saskaņā ar šo direktīvu. No tās 2. panta e) punkta izriet, ka “atbildīgā iestāde” ir jebkura ar tieslietām saistīta vai administratīva iestāde dalībvalstī, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta, lai šādos gadījumos pieņemtu lēmumus pirmajā instancē, kā tas noteikts minētās direktīvas I pielikumā.
- 11 Šīs iestādes veiktajai pārbaudei ir jāatbilst zināmam skaitam pamatprincipu un garantiju, kas ir paredzētas Direktīvas 2005/85 II nodaļā, kurā ir ietverts tās 6.–22. pants.
- 12 Minētās direktīvas 8. panta 2. punktā ir noteikts:
- “Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgās iestādes lēmumi par patvēruma pieteikumiem tiek pieņemti pēc atbilstīgas izvērtēšanas. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka:
- a) pieteikumi tiek izvērtēti un lēmumi tiek pieņemti individuāli, objektīvi un taisnīgi;

- b) tiek iegūta precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no ANO Komisariāta bēgļu jautājumos (*UNHCR*) par vispārējo situāciju, kas valda patvēruma meklētāju izcelsmes valstīs un, vajadzības gadījumā, valstīs, caur kurām tie ir izbraukuši, un ka šāda informācija ir pieejama darbiniekiem, kas ir atbildīgi par pieteikumu izvērtēšanu un lēmumu pieņemšanu;
- c) darbiniekiem, kas izvērtē pieteikumus un pieņem lēmumus, ir zināšanas par attiecīgiem standartiem, kas piemērojami patvēruma jomā, un tiesību aktiem bēgļu jautājumos.”
- 13 Turklāt Direktīvas 2005/85 9. panta 1. un 2. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka lēmumi par patvēruma pieteikumiem tiek sniegti rakstiski un ka gadījumā, ja pieteikums tiek noraidīts, lēmumā tiek sniegts faktiskais un juridiskais pamatojums, un informācija, kā apstrīdēt negatīvu lēmumu, tiek sniegta rakstiski.
- 14 Tāpat arī saskaņā ar minētās direktīvas 10. panta 1. punktu patvēruma meklētājiem ir jābūt pieejamām minimālajām garantijām, piemēram, tikt informētiem valodā, kas tiem būtu jāsaprot, saņemt tulkā pakalpojumus, sazināties ar *UNHCR*, savlaicīgi uzzināt, kāds ir lēmums par viņu patvēruma pieteikumu, vai arī tikt informētiem par atbildīgās iestādes lēmumu. Turklāt šīs pašas direktīvas 12. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka, pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu, patvēruma meklētājiem tiek dota iespēja tikt personiski intervētiem par viņu patvēruma pieteikumu, ko veic persona, kura ir kompetenta veikt šādu interviju.
- 15 Direktīvas 2005/85 23. panta ar virsrakstu “Izvērtēšanas procedūra” 1.–3. punktā ir noteikts:
- “1. Dalībvalstis izskata patvēruma pieteikumus izvērtēšanas procedūrā saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas izklāstītas II nodaļā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka šāda procedūra tiek pabeigta cik ātri vien iespējams, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izvērtēšanu.
- [..]
3. Dalībvalstis var noteikt prioritātes vai paātrināt jebkuru izvērtēšanu saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tostarp tajos gadījumos, kad pieteikums ir atbilstīgi pamatots vai ja meklētājs ir ar īpašām vajadzībām.”
- 16 Minētās direktīvas 23. panta 4. punktā ir uzskaitīti piecpadsmit īpaši iemesli, kas pamato prioritārās vai paātrinātās izvērtēšanas procedūras piemērošanu.
- 17 Minētajā 4. punktā it īpaši ir noteikts:
- “Dalībvalstis var arī noteikt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek noteikta kā prioritāte vai paātrināta, ja:
- [..]
- b) meklētājs nepārprotami nevar tikt kvalificēts kā bēglis dalībvalstī saskaņā ar [Padomes 2004. gada 29. aprīļa] Direktīvu 2004/83/EK [par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp., un labojums – OV 2005, L 204, 24. lpp.)]; vai

- c) patvēruma pieteikums tiek uzskatīts par nepamatotu, jo:
- i) meklētājs ir no drošas izcelsmes valsts 29., 30. un 31. panta nozīmē, vai
 - ii) valsts, kas nav dalībvalsts, tiek uzskatīta par drošu trešo valsti attiecībā uz meklētāju, neskarot 28. panta 1. punktu; vai
- [..].”

- 18 Direktīvas 2005/85 39. panta ar virsrakstu “Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību” 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka patvēruma meklētājiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā saistībā ar lēmumiem par to patvēruma pieteikumu.
- 19 Direktīvas 2005/85 I pielikumā ir paredzēts, ka, īstenojot šo direktīvu, Īrija var uzskatīt, ka atbildīgā iestāde, kas minēta šīs direktīvas 2. panta e) punktā, ir *Office of the Refugee Applications Commissioner* (Bēgļu patvēruma pieteikumu komisāra birojs; turpmāk tekstā – “ORAC”), ciktāl tas attiecas uz jautājumu, vai meklētāja bēgļa statusu būtu vai attiecīgi nebūtu jādeklarē. Saskaņā ar to pašu pielikumu pirmās instances lēmumi, kas ir paredzēti šajā pašā tiesību normā, ietver *Refugee Applications Commissioner* [Bēgļu patvēruma pieteikumu komisāra] ieteikumus par to, vai meklētāju būtu vai attiecīgi nebūtu jādeklarē kā bēgli.

Īrijas tiesības

- 20 Attiecīgos tiesību aktus veido 1996. gada Bēgļu likums (*Refugee Act 1996*), kas grozīts ar 1999. gada Imigrācijas likuma (*Immigration Act 1999*) 11. panta 1. punktu, 2000. gada Likuma par nelegālo imigrāciju (*Illegal Immigrants (Trafficking) Act 2000*) 9. pantu un 2003. gada Imigrācijas likuma (*Immigration Act 2003*) 7. pantu (turpmāk tekstā – “Bēgļu likums”). Šajā Bēgļu likumā ir paredzēti procesuālie noteikumi, kas attiecas uz patvēruma pieteikumiem.

Patvēruma pieteikuma izskatīšanas procedūra Īrijā

- 21 No *High Court* 2011. gada 9. februāra sprieduma, kas ir pievienots lēmumam uzdot prejudiciālu jautājumu, izriet, ka patvēruma pieteikuma izskatīšanas procedūra norit, kā izklāstīts turpmāk.
- 22 Atbilstoši Bēgļu likuma 8. pantam patvēruma pieteikums tiek iesniegts *Refugee Applications Commissioner*. Šī likuma 11. pantā ir paredzēts, ka šim ORAC loceklim ir uzdevums intervēt patvēruma meklētāju, kā arī veikt nepieciešamo izmeklēšanu un iesniegt nepieciešamos informācijas pieprasījumus. Saskaņā ar tā paša likuma 13. pantu ORAC loceklis raksta ziņojumu, kurā sniedz pozitīvu vai negatīvu ieteikumu attiecībā uz bēgļa statusa piešķiršanu attiecīgajam patvēruma meklētājam, un šo ziņojumu dara zināmu *Minister*.
- 23 Saskaņā ar Bēgļu likuma 17. panta 1. punktu, ja *Refugee Applications Commissioner* ieteikums ir pozitīvs, *Minister* ir jāpiešķir attiecīgajam patvēruma meklētājam bēgļa statuss. Ja tiek ieteikts patvēruma meklētājam nepiešķirt bēgļa statusu, patvēruma meklētājs atbilstoši šī likuma 16. pantam var pārsūdzēt ieteikumu *Refugee Appeals Tribunal* [Bēgļu apelācijas tiesā].
- 24 Pārsūdzībai *Refugee Appeals Tribunal* var būt mutvārdu daļa, kurā piedalās *Refugee Appeals Tribunal* loceklis. Pēc šīs tiesas sēdes *Refugee Appeals Tribunal* pieņem lēmumu, ar ko apstiprina *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu vai to neapstiprina. Ja *Refugee Appeals Tribunal* piekrīt patvēruma meklētājam un uzskata, ka ieteikumam jābūt pozitīvam, tad *Minister* saskaņā ar minētā 17. panta 1. punktu ir jāpiešķir bēgļa statuss. Pretējā gadījumā – ja *Refugee Appeals Tribunal* apstiprina negatīvo *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu, *Minister* saglabā rīcības brīvību, kas tam ļauj pieņemt lēmumu piešķirt šo statusu vai to nepiešķirt.

- 25 Atbilstoši 2000. gada Likuma par nelegālo imigrāciju 5. pantam patvēruma meklētāji var apstrīdēt *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu un *Refugee Appeals Tribunal* nolēmumu spēkā esamību *High Court*, ievērojot īpašus nosacījumus, kas tiek piemēroti patvēruma lietām. Saskaņā ar šo 5. pantu prasība par *High Court* nolēmumu var tikt celta *Supreme Court* tikai tad, ja *High Court* pati taisa spriedumu, kurā atļauj celt šādu prasību (“certificate of leave to appeal”).
- 26 Jāprecizē arī, ka Bēgļu likuma 12. pantā ir paredzēts, ka *Minister*, ja uzskata par nepieciešamu vai lietderīgu, var rakstveidā dot norādījumus *Refugee Applications Commissioner* un/vai *Refugee Appeals Tribunal*, pieprasot, lai kāds no abiem vai attiecīgā gadījumā abi divi piešķir prioritāti atsevišķām pieteikumu kategorijām. Saskaņā ar šī 12. panta 1. punkta b) un e) apakšpunktu šo prioritāti var piešķirt atkarībā no patvēruma meklētāju izcelsmes valsts vai parastās dzīvesvietas valsts vai arī atkarībā no datumiem, kuros patvēruma pieteikumi ir iesniegti.
- 27 2003. gada 11. decembrī *Minister* atbilstoši minētā likuma 12. panta 1. punkta b) un e) apakšpunktam deva *Refugee Applications Commissioner* un *Refugee Appeals Tribunal* rīkojumu piešķirt prioritāti patvēruma pieteikumiem, kurus kopš 2003. gada 15. decembra iesnieguši Nigērijas pilsoņi (turpmāk tekstā – “ministrijas 2003. gada rīkojums”).
- 28 Īrija savos Tiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos norādīja un tiesas sēdē atgādināja, ka minētais ministrijas rīkojums vēlāk no 2010. gada 1. martā tika atcelts ar 2010. gada 25. februāra vēstulēm, kas nosūtītas *ORAC* un *Refugee Appeals Tribunal* priekšsēdētājam.

Noteikumi, kas attiecas uz *Refugee Appeals Tribunal*

- 29 Bēgļu likuma 15. panta 1. punktā ir paredzēts izveidot tiesu ar nosaukumu “*Refugee Appeals Tribunal*”, lai tā izskatītu prasības, kas iesniegtas saskaņā ar šī likuma 16. pantu, un pieņemtu lēmumus par šīm prasībām. Šī paša 15. panta 2. punktā ir noteikts, ka “tiesa ir neatkarīga savu funkciju veikšanā”.
- 30 Tā paša likuma 16. pantā ar virsrakstu “Prasības iesniegšana tiesā” ir noteikts:

“1. Patvēruma meklētājs var atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem celt prasību par *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu saskaņā ar 13. pantu [..].

2. Tiesa var:

- a) ņemt vērā *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu vai
- b) neņemt vērā *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu un ieteikt, lai patvēruma meklētājam tiktu atzīts bēgļa statuss.

[..]

2.B. Ja

[..]

- b) *Minister* paziņo tiesai, ka tas uzskata, ka patvēruma meklētājs ir pārkāpis 9. panta 4. punkta a) apakšpunktu, 4.A punktu vai 5. punktu,

tiesa nosūta patvēruma meklētājam atzinumu, aicinot to rakstveidā norādīt [..] savu nodomu saglabāt vai nesaglabāt savu prasību, un, ja viņš atzinumā norādītajā termiņā nesniedz nekādas norādes, viņa prasība tiek uzskatīta par atsauktu.

[..]

3. Saskaņā ar šo pantu prasību iesniedz ar rakstisku paziņojumu termiņā, kas ir norādīts 13. pantā [..], un atzinumā precizē prasības iemeslus un [..] norāda, vai patvēruma meklētājs vēlas, lai tiesa sarīko tiesas sēdi viņa prasības izskatīšanai.

[..]

5. *Refugee Applications Commissioner* iesniedz tiesai visu atbilstoši 11. pantam tam iesniegto ziņojumu, dokumentu vai rakstveida paziņojumu kopijas, kā arī rakstveida izziņu par jebkādas citas ar pieteikumu saistītās informācijas, kas tam ir kļuvusi zināma izmeklēšanas gaitā, veidu un avotu.

[..]

8. Tiesa nodod attiecīgajam patvēruma meklētājam un viņa *solicitor* (ja tāds ir zināms), kā arī pēc tā lūguma – Augstajam komisāram visu ziņojumu, apsvērumu, rakstveida paziņojumu vai visu citu dokumentu, ko *Refugee Applications Commissioner* tai ir paziņojis un kuru kopijas iepriekš nav tikušas nodotas patvēruma meklētājam vai attiecīgā gadījumā Augstajam komisāram saskaņā ar 11. panta 6. punktu, kopijas, kā arī rakstveida izziņu par jebkādas citas ar prasību saistītās informācijas, kas tiesai kļuvusi zināma saistībā ar prasību, kura ir celta saskaņā ar šo pantu, veidu un avotu.

10. Tiesa pēc atzinuma saņemšanas saskaņā ar 3. punktu vajadzības gadījumā rīko tiesas sēdi, lai lemtu par prasību, kas celta saskaņā ar šo pantu.

11.

a) Tiesas sēdes rīkošanas nolūkā [..] saskaņā ar šo pantu, tiesa var:

- i) uzaicināt ierasties jebkuru personu, kuras liecība ir nepieciešama tiesai [..], un aicināt to liecināt un iesniegt visus dokumentus vai pierādījumus, kas ir tās īpašumā vai tās rīcībā [..].
- ii) aicināt šo personu iesniegt visus konkrētos dokumentus vai pierādījumus, kas ir tās īpašumā vai tās rīcībā, vai
- iii) izdot jebkādus citus rīkojumus saistībā ar prasību, ko tā uzskata par saprātīgiem un piemērotiem.

b) a) punkta i) un ii) apakšpunkts nav piemērojams dokumentam vai pierādījumam, kas attiecas uz informāciju, kuru *Minister* vai ārlietu ministrs (*Minister for Foreign Affairs*) attiecīgā gadījumā aizliedz izpaust (kompetence, kas tam ir piešķirta ar šo likumu) valsts drošības vai valsts politikas (“sabiedriskās kārtības”) interesēs.

c) Tiesa atļauj patvēruma meklētājam un *Refugee Applications Commissioner* vai pilnvarotajam ierēdnim piedalīties tiesas sēdē un sniegt mutvārdu paskaidrojumus tiesā personiski vai ar likumiskā pārstāvja vai jebkuras citas personas starpniecību.[..]

16. Pirms lemt par prasību atbilstoši šim pantam tiesai būs jāņem vērā:

- a) atbilstošais paziņojums saskaņā ar 3. punktu,
- b) *Refugee Applications Commissioner* ziņojums saskaņā ar 13. pantu,
- c) ikviens apsvērums, ko tiesā paudis *Refugee Applications Commissioner* vai Augstais komisārs,

- d) iesniegtie pierādījumi un ikviens paziņojums, kas attiecīgā gadījumā izteikts tiesas sēdē, un
- e) ikviens dokuments, rakstveida paziņojums vai cita informācija, kas sniegta *Refugee Applications Commissioner* saskaņā ar 11. pantu.

[..]”

- 31 Bēgļu likuma II pielikumā ir norādīts, ka *Refugee Appeals Tribunal* ietilpst priekšsēdētājs un parastie locekļi, ko *Minister* ar *Minister for Finance* (finanšu ministrs) piekrišanu uzskata par nepieciešamiem šajā tiesā iesniegto lietu ātrai atrisināšanai, un katram no tiem pirms iecelšanas ir jābūt vismaz piecu gadu pieredzei, kas gūta, praktizējot *barrister* vai *solicitor* amatā. *Refugee Appeals Tribunal* locekļus ieceļ *Minister*. Katrs parastais loceklis tiek iecelts uz trīs gadus ilgu amata pilnvaru laiku saskaņā ar noteikumiem, ko, ievērojot minētā pielikuma normas, paredz *Minister*, ieceldams katru parasto locekli. *Refugee Appeals Tribunal* priekšsēdētājs pilda pienākumus atbilstoši rakstveida pakalpojumu līgumam, kurā ir paredzēti nosacījumi, ko laiku pa laikam var noteikt *Minister* ar finanšu ministra piekrišanu. Katrs parastais loceklis saņem darba samaksu, piemaksas un izdevumu atlīdzinājumus, ko var noteikt ar tādiem pašiem nosacījumiem.
- 32 Minētā II pielikuma 7. pantā arī ir precizēts, ka *Refugee Appeals Tribunal* parasto locekli var atcelt no amata *Minister*, kurš precizē šīs atcelšanas iemeslus.

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

- 33 Abās pamatlietās patvēruma pieteikumu Īrijā ir iesnieguši Nigērijas pilsoņi, kas Īrijas teritorijā ieradās 2008. gadā.
- 34 Lietā, kas attiecas uz *D.* jaunkundzi, *ORAC* savā 2008. gada 15. augusta ziņojumā noraidīja patvēruma pieteikumu saskaņā ar Bēgļu likuma 13. pantu. *Refugee Appeals Tribunal* par šo noraidījumu iesniegtās prasības izskatīšana tika atlikta līdz brīdim, kad iesniedzējtiesa pasludinās spriedumu pamatlietās.
- 35 Lietā, kas attiecas uz *A.* kungu, *ORAC* savā 2008. gada 25. augusta ziņojumā par šī Nigērijas pilsoņa pieteikumu pauda negatīvu atzinumu, kuru apelācijas tiesvedībā *Refugee Appeals Tribunal* apstiprināja ar 2008. gada 25. novembra nolēmumu.
- 36 Gan *D.* jaunkundze, gan *A.* kungs cēla prasību *High Court*, lai panāktu, ka tiek atcelts ministrijas 2003. gada rīkojums, kurā bija paredzēts prioritāti piešķirt patvēruma pieteikumiem, ko ir iesnieguši Nigērijas pilsoņi, kā arī attiecīgi *Refugee Applications Commissioner* 2008. gada 15. augusta ziņojumu un *Refugee Appeals Tribunal* 2008. gada 25. novembra lēmumu.
- 37 Prasībās, kas ir iesniegtas *High Court*, prasītāji ir norādījuši divus galvenos argumentus.
- 38 Pirmajā argumentā ir apgalvots, ka ministrijas 2003. gada rīkojums ir nelikumīgs šādu iemeslu dēļ. Tas neesot saderīgs ar Direktīvas 2005/85 23. panta 3. un 4. punktu, kuros esot ietverts izsmelošs to apstākļu uzskaitījums, kādos var piemērot paātrināto procedūru, un neesot paredzēta prioritātes piešķiršana pilsoņu grupas iesniegtu pieteikumu izskatīšanai, atsaucoties uz to pilsonību, vai paātrināta to izskatīšana. Turklāt tas esot pretrunā diskriminācijas aizliegumam pilsonības dēļ. Šajā ziņā prasītāji pamatlietā ir atsaukušies uz to, ka pastāv “procesuāla rakstura trūkumi” salīdzinājumā ar citiem patvēruma meklētājiem no nedrošām trešajām valstīm, jo mazāk laika un mazāk līdzekļu tiek veltīti prioritārajām lietām, kā rezultātā mazāk uzmanības tiek veltīts tam, vai pieteikumu izskatīšanai ir nepieciešama papildu informācija vai izmeklēšana, un tādējādi patvēruma meklētājiem esot mazāk iespēju iesniegt papildu informāciju.

- 39 To otrais arguments ir balstīts uz to, ka iespēja par *ORAC* ziņojumu iesniegt prasību *Refugee Appeals Tribunal* neatbilst Direktīvas 2005/85 39. pantā paredzētajam pienākumam garantēt “tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā”.
- 40 Šī apgalvojuma pamatojumam prasītāji apgalvo, ka *Refugee Appeals Tribunal* nav “tiesa” LESD 267. panta nozīmē turpmāk norādīto iemeslu dēļ.
- 41 Pirmkārt, šīs iestādes jurisdikcijai neesot saistoša spēka, jo *ORAC* lēmuma likumību var arī pārbaudīt, iesniedzot prasību *High Court*. Otrkārt, šāda jurisdikcija netiekot īstenota, pamatojoties uz sacīkstes principu, jo *ORAC* nav jābūt pārstāvētam pārsūdzības procedūrā, lai aizstāvētu savu pirmās instances lēmumu. Treškārt, *Refugee Appeals Tribunal* neesot neatkarīga, jo pastāvot funkcionāla saikne ar *ORAC* un *Minister*, kā arī zināmas *Minister* pilnvaras.
- 42 2011. gada 9. februāra spriedumā *High Court* noraidīja abas tai iesniegtās prasības un atteicās apmierināt prasītāju pieteikumus.
- 43 Izskatot prasītāju pausto pirmo argumentu, *High Court* uzskatīja, ka patvēruma procedūras organizatoriskie aspekti bija atstāti dalībvalstu ziņā, kā tas ir norādīts Direktīvas 2005/85 preambulas 11. apsvērumā. Tās 23. pants esot fakultatīvs, neizsmeļošs un tajā neesot nekāda skaidra ierobežojuma attiecībā uz pieteikuma veidu, ko varētu izskatīt prioritārā kārtībā. Tādējādi *High Court* atzina, ka šis 23. pants neliek dalībvalstīm piešķirt prioritāti šādām lietām, nedz arī izslēdz prioritātes piešķiršanu citās lietās.
- 44 Attiecībā uz argumentu par diskrimināciju pilsonības dēļ *High Court* atzina, ka atšķirīga attieksme bija tikai administratīva rakstura un neattiecās uz patvēruma pieteikumu izskatīšanu pēc būtības, jo, lai gan pieteikumi tika izskatīti ātrāk, tie tika pārbaudīti atbilstoši principiem un garantijām, kas ir piemērojamas ikvienam patvēruma pieteikumam, ieskaitot Direktīvas 2005/85 II nodaļā paredzētās prasības. Tā uzskatīja, ka, lai gan prasītāji bija atsaukušies uz “procesuālu trūkumu” viņu patvēruma pieteikumu izskatīšanas termiņu saīsināšanas dēļ, viņi nebija norādījuši ne uz vienu konkrētu trūkumu, prettiesiskumu vai šo principu un garantiju pārkāpumu to pieteikumu izskatīšanā. Visbeidzot *High Court* norādīja, ka atšķirības organizatoriskā ziņā, kas izriet no ministrijas 2003. gada rīkojuma, bija pamatotas ar lielo Nigērijas pilsoņu iesniegto pieteikumu skaitu, kas veidoja 39 % no visiem pieteikumiem 2003. gadā, kura laikā šis ministrijas rīkojums tika izdots.
- 45 Attiecībā uz prasītāju apgalvojumu par efektīvas tiesiskās aizsardzības neesamību *High Court* uzskatīja, ka *ORAC* bija “atbildīgā iestāde”, kas ir paredzēta Direktīvas 2005/85 2. panta e) punktā, ka *ORAC* ieteikums atbilstoši Bēgļu likuma 13. pantam bija “pirmās instances lēmums” par patvēruma pieteikumu un ka prasība, kura iesniegta *Refugee Appeals Tribunal*, bija efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas ir paredzēts tās pašas direktīvas 39. pantā. Tā kā šī prasība gan faktiski, gan tiesiski bija pilnīga apelācijas sūdzība, kuras ietvaros *Refugee Appeals Tribunal* var pārskatīt sūdzību, uzklaušit jaunus lieciniekus un veikt papildu izmeklēšanas pasākumus, tā atbilda šajā 39. pantā paredzētajiem minimālajiem standartiem.
- 46 *High Court* arī konstatēja, ka likumā ir paredzēts, ka *Refugee Appeals Tribunal* ir jābūt neatkarīgai, un ka noteikumi, kas reglamentē tās izveidi, darbību un organizāciju, kā arī tās locekļu iecelšanu amatā un atlīdzības izmaksāšanu, būtiski neatšķiras no noteikumiem, kuri reglamentē citas atbilstoši likumam izveidotas tiesas, kam ir līdzīga loma, un secināja, ka tā ir “tiesa”.
- 47 *High Court* ir jālemj par pieteikumu, ko ir iesnieguši prasītāji pamatlietā un kura mērķis ir iegūt atļauju iesniegt apelācijas sūdzību par tās 2011. gada 9. februāra spriedumu *Supreme Court*. Šādu apelācijas sūdzību var iesniegt tikai tad, ja *High Court* to atļauj un apliecina, ka tās nolēmums ir saistīts ar sabiedrībai ārkārtīgi svarīgu tiesību jautājumu un ka vispārējās interesēs ir vēlams, ka apelācijas sūdzība tiek iesniegta (“certificate of leave to appeal”).

- 48 Šādos apstākļos *High Court* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Direktīvas 2005/85] noteikumi vai vispārējie [..] Savienības tiesību principi liedz dalībvalstij pieņemt administratīvus pasākumus, kas paredz, ka patvēruma pieteikumu kategorija, kas ir noteikta, pamatojoties uz patvēruma meklētāja pilsonību vai izcelsmes valsti, tiek izskatīta un lēmums par to tiek pieņemts paātrinātā vai prioritārā procedūrā?
 - 2) Vai [Direktīvas 2005/85] 39. pants, kas aplūkots kopā ar tās preambulas 27. apsvērumu un LESD 267. pantu, ir interpretējams tādējādi, ka tajā paredzētā efektīvā tiesiskā aizsardzība valsts tiesībās ir nodrošināta, ja par patvēruma pieteikumiem pieņemta pirmās instances lēmuma pārskatīšanas vai pārsūdzības funkcija tiesību aktā ir piešķirta apelācijas sūdzībai, kas iesniegta tiesā, kura izveidota saskaņā ar likumu un kuras kompetencē ir pieņemt patvēruma meklētājam saistošus lēmumus saistībā ar ikvienu tiesību un faktiski jautājumu, kas attiecas uz patvēruma pieteikumu, kaut arī pastāv administratīvi vai organizatoriski pasākumi, kas ir saistīti ar šādiem vai dažiem no šādiem aspektiem:
 - valdības ministrs saglabā papildu rīcības brīvību būtiski grozīt negatīvu lēmumu par patvēruma pieteikumu;
 - organizatoriskas vai administratīvas saiknes esamība starp iestādēm, kas ir atbildīgas par pirmās instances lēmumu, un tām, kuras ir atbildīgas par apelācijas instances lēmumiem;
 - tas, ka tiesas locekļus, kas pieņem lēmumus, ieceļ *Minister* uz trim gadiem un viņi savus pienākumus pilda, strādājot nepilnu slodzi, kā arī viņu atlīdzība tiek izmaksāta par katru atsevišķu izskatīto lietu;
 - tas, ka *Minister* ir pilnvaras izdot tāda veida rīkojumus, kādi ir noteikti [Bēgļu likuma] 12. pantā, 16. panta [2.B punkta b) apakšpunktā] un 16. panta 11. punktā?”
- 49 Pēc iesniedzējtiesas pieteikuma tika lemts par vajadzību šo lietu izskatīt steidzamības tiesvedībā, kas ir paredzēta Tiesas Reglamenta 104.b pantā, redakcijā, kura ir piemērojama šī pieteikuma iesniegšanas dienā. Ar 2011. gada 2. maija lēmumu, kas pieņemts atbilstoši minētā panta 1. punkta ceturtajai daļai, pēc ģenerālvokāta uzklaušanās tika nolemts šo pieteikumu neapmierināt.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 50 Uzdodot savu pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2005/85 23. panta 3. un 4. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tie liedz dalībvalstij piemērot paātrināto vai prioritāro procedūru, lai izskatītu atsevišķas patvēruma pieteikumu kategorijas, kas ir noteiktas, pamatojoties uz patvēruma meklētāja pilsonības vai izcelsmes valsts kritēriju.
- 51 Šajā ziņā *D.* jaunkundze un *A.* kungs tiesas sēdē apgalvoja, ka patvēruma pieteikuma izskatīšana prioritārā vai paātrinātā procedūrā saskaņā ar minētās direktīvas 23. panta 3. punktu var tikt īstenota tikai tad, ja pieteikums ir pamatots vai arī, pamatojoties uz vienu no piecpadsmit šī panta 4. punktā uzskaitītajiem iemesliem, ja viss norāda uz to, ka tas ir nepamatots. Tādējādi dalībvalstis nav tiesīgas īstenot šādu procedūru, lai izskatītu patvēruma pieteikumus, pamatojoties tikai uz patvēruma meklētāju pilsonības vai izcelsmes valsts kritēriju.

- 52 Turklāt prasītāji pamatlietā uzskata, ka izvēle īstenot paātrināto vai prioritāro procedūru var attiekties tikai uz individuālu pieteikumu, nevis uz pieteikumu kategoriju. Viņi īpaši atgādina, ka Ženēvas konvencijas 3. pantā ir noteikts, ka līgumslēdzējas valstis šīs konvencijas noteikumus bēgļiem piemēro bez diskriminācijas rases, reliģijas vai izcelsmes valsts dēļ. Tādējādi viņi uzskata, ka paātrinātās vai prioritārās procedūras ieviešana attiecībā uz kādu personu kategoriju, kas ir noteikta, pamatojoties uz šādu kritēriju, ir pretrunā nediskriminācijas principam pilsonības dēļ.
- 53 Īrija norāda, ka Direktīvas 2005/85 23. panta 3. punkts būtu interpretējams, ņemot vērā 23. pantu kopumā, kā arī kopējā šīs direktīvas kontekstā, ņemot vērā tās preambulas apsvērumus, it īpaši 11. apsvērumu, kurā ir atzīts dalībvalstu procesuālās autonomijas princips patvēruma pieteikumu izskatīšanas organizēšanas jomā.
- 54 Šī tiesību norma neliedz Īrijai piešķirt prioritāti atsevišķiem pieteikumiem, pamatojoties uz patvēruma meklētāju pilsonības kritēriju. Tajā dalībvalstīm nav noteikts nekāds šķērslis vai ierobežojums saistībā ar pieteikumu iesniedzēju grupu kategoriju noteikšanu, ar nosacījumu, ka izskatīšanas procedūra tiek īstenota, ievērojot minētās direktīvas II nodaļā paredzētos pamatprincipus un garantijas.
- 55 Īrija uzskata, ka Direktīvas 2005/85 23. panta 4. punktu nevar interpretēt izolēti, neņemot vērā šī paša panta 3. punktu, kā arī pārējo šo direktīvu kopumā. Šis secinājums izrietot, pirmkārt, no tā, ka šajā 4. punktā ir izmantots apstākļa vārds “arī”, kura mērķis ir papildināt minētajā 3. punktā ietvertu pamatnoteikumu, un, otrkārt, no tā, ka minētajā 4. punktā ir ietverts neizmeļošs to gadījumu uzskaitījums, kādos dalībvalsts var prioritārā vai paātrinātā procedūrā izskatīt patvēruma pieteikumus. Turklāt šādu interpretāciju atbalsta arī *UNHCR*, kas 2010. gada martā publicētajā ziņojumā uzskata, ka, ņemot vērā Direktīvas 2005/85 23. panta 3. punkta formulējumu, šī panta 4. punktā ietvertais paplašinātais iespējamo iemeslu saraksts prioritārai vai paātrinātai pieteikumu izskatīšanai ir “tikai ilustratīvs”.
- 56 Turklāt Īrija norāda, ka atšķirīga attieksme pret dažu trešo valstu pilsoņiem nekādā veidā neietekmē Direktīvā 2005/85 paredzētās materiālās tiesības. Tādējādi pēc ministrijas 2003. gada rīkojuma stāšanās spēkā visi patvēruma pieteikumi neatkarīgi no tā, vai tie bija prioritāri, tika izskatīti padziļināti. Atšķirība starp prioritārajiem pieteikumiem un tādiem, kas nav prioritāri, izpaudās *ORAC* notiekošajā procedūrā un attiecās uz termiņiem, kuri saistīti ar interviju grafiku, kā arī uz Bēgļu likumā paredzēto ziņojumu sagatavošanu un izdošanu. Ikvienam patvēruma meklētājam neatkarīgi no tā, vai viņa pieteikums ir prioritārs, ir tiesības uz tiesisko aizsardzību *Refugee Appeals Tribunal*, un nav nekādas procesuālas atšķirības vai atšķirības pēc būtības starp prasībām, kas tai nodotas, atkarībā no tā, vai pieteikumi ir prioritāri vai nav tādi.
- 57 Lai atbildētu uz pirmo jautājumu, vispirms ir jākonstatē, kā tas ir norādīts Direktīvas 2005/85 preambulas 3. un 4. apsvērumā, kā arī 1. pantā, ka tās mērķis ir ieviest kopīgus minimālos standartus attiecībā uz taisnīgu un efektīvu patvēruma procedūru dalībvalstīs.
- 58 Bēgļu statusa piešķiršanas un atņemšanas procedūra, kā tas izriet no Direktīvas 2005/85 preambulas 8. apsvēruma, ir balstīta uz Hartā atzīto pamattiesību un principu ievērošanu. Šīs direktīvas II nodaļā ietvertajos noteikumos ir noteikti pamatprincipi un garantijas, atbilstoši kuriem saskaņā ar tās 23. panta 1. punktu dalībvalstīm patvēruma pieteikumi ir jāizskata izvērtēšanas procedūras ietvaros.
- 59 Minētās direktīvas 23. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka šāda procedūra tiek pabeigta, cik ātri vien iespējams, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izvērtēšanu.
- 60 Kā izriet no šīs pašas direktīvas preambulas 11. apsvēruma, gan dalībvalstu, gan patvēruma meklētāju interesēs ir tas, lai patvēruma pieteikumi tiktu izskatīti ātri.
- 61 Šajā kontekstā Direktīvas 2005/85 23. panta 3. un 4. punktā dalībvalstīm ir piešķirta iespēja patvēruma pieteikumiem piemērot prioritāro vai paātrināto procedūru.

- 62 Šī dalībvalstīm piešķirtā iespēja paredzēt prioritāru patvēruma pieteikuma izskatīšanu ir interpretējama, ņemot vērā rīcības brīvību, kas tām ir piešķirta saistībā ar šādu pieteikumu izskatīšanas organizēšanu.
- 63 2011. gada 28. jūlija sprieduma lietā *C-69/10 Samba Diouf* (Krājums, I-7151. lpp.) 29. punktā Tiesai jau bija iespēja uzsvērt, ka dalībvalstīm vairākos aspektos ir rīcības brīvība, lai īstenotu Direktīvas 2005/85 noteikumus, ņemot vērā valsts tiesību īpatnības.
- 64 Izstrādājot Direktīvu 2005/85, Savienības likumdevējs norādīja, ka dalībvalstīm ir rīcības brīvība, lai īstenotu bēgļu statusa piešķiršanas un atņemšanas procedūru. Tādējādi sava direktīvas priekšlikuma par minimālajiem standartiem saistībā ar bēgļu statusa piešķiršanas un atņemšanas procedūru dalībvalstis (COM(2000) 578, galīgā redakcija) 2. punktā Eiropas Komisija precizēja, ka visi standarti, kas attiecas uz taisnīgas un efektīvas procedūras īstenošanu, ir paredzēti, neierobežojot dalībvalstu rīcības brīvību lietās materiālus klasificēt prioritārā kārtībā atkarībā no attiecīgās valsts politikas.
- 65 Šis pats Savienības likumdevēja nodoms atstāt dalībvalstīm plašu rīcības brīvību ir atrodams pašā Direktīvas 2005/85 tekstā, proti, tās preambulas 11. apsvērumā un 23. pantā, kas ir veltīti izvērtēšanas procedūrai.
- 66 Tādējādi Direktīvas 2005/85 preambulas 11. apsvēruma otrajā teikumā ir noteikts, ka tas, kā organizēt patvēruma pieteikumu izskatīšanu, ir jāatstāj dalībvalstu ziņā, kas saskaņā ar valsts vajadzībām var noteikt jebkura pieteikuma izskatīšanas prioritāti vai to paātrināt, ņemot vērā šajā direktīvā ietvertos standartus.
- 67 Direktīvas 2005/85 23. panta 3. punkta formulējums norāda uz tādu pašu nodomu. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis “var” piešķirt prioritāti pieteikumam vai paātrināt tā izvērtēšanu, “tostarp” tajos gadījumos, kad šis pieteikums ir pamatots vai ja patvēruma meklētājs ir ar īpašām vajadzībām.
- 68 Kā to apgalvo Komisija, izmantotā frāze, proti, “jebkura izvērtēšana” (“any examination”), norāda, ka dalībvalstīm piešķirtā iespēja noteikt prioritāti atsevišķiem patvēruma pieteikumiem vai paātrināt to izvērtēšanu, ir jāattiecinā ne tikai uz minētajā 23. panta 3. punktā paredzētajiem gadījumiem. Tas, ka šajā tiesību normā ir izmantots vārds “tostarp”, nozīmē, ka šādu procedūru var piemērot gan pamatotiem pieteikumiem, gan nepamatotiem pieteikumiem.
- 69 Tāpat arī saskaņā ar Direktīvas 2005/85 23. panta 4. punktu dalībvalstis “var” piemērot prioritāro vai paātrināto procedūru, pamatojoties uz vienu no piecpadsmit konkrētiem iemesliem, kas attaisno šādas procedūras īstenošanu.
- 70 Kā to norāda Īrija un Grieķijas valdība, no minētā 23. panta 3. un 4. punkta izriet, ka to pieteikumu saraksts, ko var izskatīt prioritārā vai paātrinātā kārtībā, ir orientējošs un nav izsmeļošs. Tādējādi dalībvalstis var nolemt prioritārā vai paātrinātā procedūrā izvērtēt pieteikumus, kas neietilpst nevienā no šajā 4. punktā uzskaitītajām kategorijām, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Direktīvas 2005/95 II nodaļā paredzētie pamatprincipi un garantijas.
- 71 Runājot par nediskriminācijas principu, uz ko ir atsaukušies prasītāji pamatlietā, ir jākonstatē, ka patvēruma jomā un it īpaši ar Direktīvu 2005/85 izveidotajā sistēmā patvēruma meklētāja izcelsmes valstij un tādējādi pilsonībai ir noteicoša loma, kā tas izriet gan no šīs direktīvas preambulas 17. apsvēruma, gan no tās 8. panta. No tās 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta izriet, ka patvēruma meklētāja izcelsmes valsts ietekmē atbildīgās iestādes lēmumu, ņemot vērā, ka tai ir jāiegūst informācija par vispārējo situāciju šajā valstī, lai noteiktu, vai patvēruma meklētājam draud briesmas un vai attiecīgā gadījumā viņam ir vajadzīga starptautiska aizsardzība.
- 72 Turklāt, kā tas izriet no Direktīvas 2005/85 preambulas 17. apsvēruma, Savienības likumdevējs ir ieviesis jēdzienu “droša izcelsmes valsts”, atbilstoši kuram, ja trešo valsti var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti, dalībvalstīm vajadzētu spēt to atzīt par drošu un pieņemt, ka tā ir droša konkrētām

- pieteikuma iesniedzējam. Tāpat arī šīs direktīvas 23. panta 4. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var nolemt, ka izvērtēšanas procedūra ir prioritāra vai paātrināta, ja patvēruma pieteikums tiek uzskatīts par nepamatotu, jo patvēruma meklētājs ir no drošas izcelsmes valsts šīs pašas direktīvas nozīmē.
- 73 Kā ģenerāladvokāts to ir norādījis secinājumā 67. punktā, no tā izriet, ka patvēruma meklētāja pilsonība ir faktors, ko var ņemt vērā, lai attaisnotu patvēruma pieteikuma prioritāru vai paātrinātu izskatīšanu.
- 74 Tomēr ir jāprecizē, ka, lai novērstu diskrimināciju pret patvēruma meklētājiem no konkrētas trešās valsts, kuru pieteikumiem tiek piemērota prioritāra izvērtēšanas procedūra, un citu trešo valstu pilsoņiem, kuru pieteikumi tiek izskatīti parastās procedūras ietvaros, šī prioritārā procedūra nedrīkst liegt pirmajā kategorijā ietilpstošajiem patvēruma meklētājiem Direktīvas 2005/85 23. pantā pieprasītās garantijas, kas ir piemērojamas visu veidu procedūrām.
- 75 Tādējādi tādas prioritārās procedūras ieviešanai, kāda ir aplūkota pamatlietā, ir pilnībā jāļauj īstenot tiesības, kas minētajā direktīvā ir piešķirtas patvēruma meklētājiem, kuri ir Nigērijas pilsoņi. Pēdējo minēto rīcībā ir jābūt pietiekamam termiņam, lai savāktu un iesniegtu pierādījumus, kas ir vajadzīgi, lai pamatotu savu pieteikumu, tādējādi ļaujot atbildīgajai iestādei veikt taisnīgu un pilnīgu šo pieteikumu izvērtēšanu, kā arī pārliecināties, ka patvēruma meklētāji nav pakļauti briesmām viņu izcelsmes valstī.
- 76 Savā lēmumā uzdot prejudiciālu jautājumu *High Court* atgādināja, ka prasītāji pamatlietā tajā neatsaucās ne uz vienu apstākli, kas varētu pierādīt, ka ministrijas 2003. gada rīkojumā pieprasītā prioritārā izskatīšana būtu izraisījusi Direktīvas 2005/85 II nodaļā paredzēto pamatprincipu un garantiju pārkāpumu, un savā 2011. gada 9. februāra spriedumā, lemjot par lietu pēc būtības, tā konstatēja, ka *D.* jaunkundzes un *A.* kunga pieteikumi tika izskatīti atbilstoši šiem pamatprincipiem un garantijām.
- 77 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2005/85 23. panta 3. un 4. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij īstenot prioritāro vai paātrināto procedūru, lai, ievērojot šīs pašas direktīvas II nodaļā paredzētos pamatprincipus un garantijas, izvērtētu atsevišķas patvēruma pieteikumu kategorijas, kas ir noteiktas, pamatojoties uz patvēruma meklētāja pilsonības vai izcelsmes valsts kritēriju.

Par otro jautājumu

- 78 Uzdodot savu otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2005/85 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu patvēruma jomā, kāds ir aplūkots pamatlietā un ar ko ir izveidota sistēma, kura attiecas uz bēgļa statusa piešķiršanas procedūru, kam piemīt dažādas administratīva vai organizatoriska rakstura īpašības.
- 79 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tāds tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā un kurā ir paredzēta iespēja par atbildīgās iestādes lēmumiem celt prasību *Refugee Appeals Tribunal*, kuras neatkarīgas tiesas statusu ir apstrīdējuši prasītāji pamatlietā, atbilst prasībai par efektīvu tiesisko aizsardzību, kas ir paredzēta Direktīvas 2005/85 39. pantā.
- 80 Minētās direktīvas 39. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka patvēruma meklētājiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā saistībā ar pieņemto lēmumu par to patvēruma pieteikumu. Efektīvas tiesiskās aizsardzības tiesā princips, kas ir vispārējs Savienības tiesību princips, ir nostiprināts Hartas 47. pantā (šajā ziņā skat. 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā *C-279/09 DEB*, Krājums, I-13849. lpp., 29. un 31. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Samba Diouf*, 49. punkts).

- 81 Direktīvas 2005/85 preambulas 27. apsvēruma pirmajā teikumā ir precizēts, ka saskaņā ar Savienības tiesību pamatprincipu uz lēmumiem par patvēruma pieteikumu un bēgļa statusa atņemšanu attiecina efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā LESD 267. panta nozīmē.
- 82 Prasītāji pamatlietā īpaši apgalvo, ka *Refugee Appeals Tribunal* nav “tiesa” minētā panta nozīmē.
- 83 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru, lai noteiktu, vai iestāde, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāma par “tiesu” LESD 267. panta izpratnē – kas ir vienīgi Savienības tiesību jautājums –, Tiesa ņem vērā vairāku faktoru kopumu, kā, piemēram, vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai tiesvedība tajā notiek atbilstoši sacīkstes principam, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga (skat. 2005. gada 31. maija spriedumu lietā C-53/03 *Syfait u.c.*, Krājums, I-4609. lpp., 29. punkts; 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-517/09 *RTL Belgium*, Krājums, I-14093. lpp., 36. punkts, kā arī 2011. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-196/09 *Miles u.c.*, Krājums, I-5105. lpp., 37. punkts).
- 84 Ņemot vērā gan prasītāju pamatlietā, gan dalībvalstu un iestāžu apsvērumus, ko tie iesnieguši Tiesai, ir skaidrs, ka *Refugee Appeals Tribunal* atbilst kritērijiem, kuri attiecas uz izveidi ar likumu, pastāvību un tiesību normu piemērošanu.
- 85 Savukārt prasītāji pamatlietā apstrīd to, ka minētās tiesas nolēmumi ir saistoši, ka tajā notiekošā tiesvedība norisinās atbilstoši sacīkstes principam un ka tā ir neatkarīga.
- 86 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka saskaņā ar Bēgļu likuma 15. pantu un 16. panta 1. punktu *Refugee Appeals Tribunal* ir tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt prasības un lemt par prasībām, kas ir iesniegtas par *Refugee Applications Commissioner* ieteikumiem, kuri ir pirmās instances lēmumi par patvēruma pieteikumiem atbilstoši Direktīvas 2005/85 I pielikuma otrajam ievilkumam.
- 87 Turklāt gadījumā, ja prasība *Refugee Appeals Tribunal* ir apmierināta, *Minister* saskaņā ar minētā likuma 17. panta 1. punktu ir pienākums piešķirt bēgļa statusu. Tikai tad, ja *Refugee Appeals Tribunal* neapmierina patvēruma meklētāja prasību, *Minister* tomēr viņam var piešķirt bēgļa statusu. Tādējādi pēdējam minētajam nav nekādas rīcības brīvības, ja *Refugee Appeals Tribunal* ir pieņēmis patvēruma meklētājam labvēlīgu lēmumu. Pozitīviem *Refugee Appeals Tribunal* lēmumiem šajā ziņā ir saistošs spēks un tie ir saistoši valsts iestādēm.
- 88 Otrkārt, ir jāatgādina, ka prasība par tiesvedību, kas ir balstīta uz sacīkstes principu, nav absolūts kritērijs (skat. 1997. gada 17. septembra spriedumu lietā C-54/96 *Dorsch Consult, Recueil*, I-4961. lpp., 31. punkts).
- 89 Šajā ziņā *ORAC* kā lietas dalībnieka dalība *Refugee Appeals Tribunal* notiekošajā pārsūdzības tiesvedībā, lai aizstāvētu pirmajā instancē pieņemto lēmumu, nav obligāti nepieciešama.
- 90 Savukārt ir svarīgi norādīt, ka Bēgļu likuma 16. panta 5. punktā ir paredzēts, ka *Refugee Applications Commissioner* iesniedz *Refugee Appeals Tribunal* visu atbilstoši šī likuma 11. pantam tam iesniegto ziņojumu, dokumentu vai rakstveida paziņojumu kopijas, kā arī rakstveida izziņu par jebkādas citas ar pieteikumu saistītās informācijas, kas tam ir kļuvusi zināma izmeklēšanas gaitā, veidu un avotu. Saskaņā ar šī paša 16. panta 8. punktu *Refugee Appeals Tribunal* nodod patvēruma meklētājam un viņa *solicitor*, kā arī pēc tā lūguma – Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstajam komisāram bēgļu jautājumos šīs pašas kopijas.
- 91 Turklāt saskaņā ar Bēgļu likuma 16. panta 10. punktu un 11. punkta a) un c) apakšpunktu *Refugee Appeals Tribunal* var arī sarīkot tiesas sēdi, kuras laikā tā var uzaicināt ierasties jebkuru personu, kuras liecība ir nepieciešama tiesai, un uzklaut gan patvēruma meklētāju, gan *Refugee Applications*

Commissioner personiski vai ar likumiskā pārstāvja starpniecību sniegtos mutvārdu paskaidrojumus. Līdz ar to katram lietas dalībniekam var būt iespēja darīt *Refugee Appeals Tribunal* zināmu visu informāciju, kas ir vajadzīga patvēruma pieteikuma apmierināšanai vai aizstāvībai.

- 92 Turklāt minētā 16. panta 16. punktā ir noteikts, ka, pirms lemt par prasību, *Refugee Appeals Tribunal* būs jāņem vērā *Refugee Applications Commissioner* ziņojums, ikviens apsvēruma, ko paudis pēdējais minētais vai Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos, iesniegtie pierādījumi vai visi tiesas sēdē paustie paziņojumi un ikviens dokuments, rakstveida paziņojums vai cita informācija, kas sniegta *Refugee Applications Commissioner*.
- 93 No tā izriet, ka *Refugee Appeals Tribunal* ir plašas kontroles pilnvaras, jo tā izskata gan tiesību, gan faktiskus jautājumus un lemj par visiem tai iesniegtajiem pierādījumiem, attiecībā uz kuriem tai ir rīcības brīvība.
- 94 Treškārt, prasītāji pamatlietā norāda, ka *Refugee Appeals Tribunal* nav neatkarīga, jo tai ir organizatoriska saikne ar *ORAC*, kā arī ar *Minister* un tās locekļi ir pakļauti ārējam spiedienam. Noteikumi par tās locekļu iecelšanu, pilnvaru ilgumu, atsaukšanu, kā arī citiem to mandāta aspektiem atņem šai tiesai tās neatkarību.
- 95 Atbilstoši Tiesas judikatūrai neatkarības jēdziens, kas ir raksturīgs uzdevumam spriest tiesu, vispirms nozīmē, ka attiecīgajai tiesai ir jābūt trešās personas pozīcijā attiecībā pret iestādi, kura ir pieņēmusi lēmumu, par ko ir iesniegta prasība (2002. gada 30. maija spriedums lietā C-516/99 *Schmid, Recueil*, I-4573. lpp., 36. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *RTL Belgium*, 38. punkts).
- 96 Šis jēdziens ietver divus aspektus. Pirmais, ārējais, aspekts ir tāds, ka tiesu instancei ir jābūt aizsargātai no ārējas iejaukšanās vai spiediena, kas varētu apdraudēt tās locekļu pieņemtā nolēmuma neatkarību, izskatot tiem uzticētos strīdus (2006. gada 19. septembra spriedums lietā C-506/04 *Wilson*, Krājums, I-8613. lpp., 50. un 51. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *RTL Belgium*, 39. punkts). Otrs, iekšējais, aspekts ir saistīts ar objektivitātes jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda distance attiecībā pret strīda dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu (iepriekš minētie spriedumi lietā *Wilson*, 52. punkts, un lietā *RTL Belgium*, 40. punkts).
- 97 Tiesa arī ir precizējusi, ka šādām neatkarības un objektivitātes garantijām ir nepieciešams, lai pastāvētu tiesību normas, it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu, iecelšanu, pilnvaru ilgumu, kā arī tās locekļu atturēšanās, noraidīšanas un atsaukšanas iemesliem, lai indivīdos kļiedētu jebkādas pamatotas šaubas par minētās tiesas ārēju ietekmējamību un tās neitralitāti attiecībā uz interesēm, ar ko tā saskaras. Šajā ziņā, lai uzskatītu, ka nosacījums par iestādes, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, neatkarību ir izpildīts, judikatūrā ir prasīts, ka gadījumiem, kuros šis iestādes locekļus var atcelt no amata, ir jābūt noteiktiem skaidros tiesību aktu noteikumos (skat. 2008. gada 14. maija rīkojumu lietā C-109/07 *Pilato*, Krājums, I-3503. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 98 Šajā gadījumā Bēgļu likuma 15. panta 2. punktā ir noteikts, ka *Refugee Appeals Tribunal* ir neatkarīga savu funkciju veikšanā. Turklāt, kaut arī *Minister* saglabā papildu rīcības brīvību piešķirt bēgļa statusu, lai gan ir negatīvs lēmums, kas ir pieņemts par patvēruma pieteikumu, ir jānorāda, ka tad, ja *Refugee Appeals Tribunal* lemj par labu patvēruma meklētājam, *Minister* ir saistošs šīs tiesas lēmums un tādējādi tas nav tiesīgs to pārbaudīt.
- 99 Noteikumi par *Refugee Appeals Tribunal* locekļu iecelšanu nav tādi, pamatojoties uz kuriem varētu apšaubīt šīs tiesas neatkarību. Šīs tiesas locekļi tiek iecelti uz noteiktu pilnvaru termiņu no to personu vidus, kurām ir vismaz piecu gadu pieredze *barrister* vai *solicitor* amatā, un apstākļi, ka šo iecelšanu īsteno *Minister*, būtiski neatšķiras no tā, kas tiek praktizēts vairākās citās dalībvalstīs.

- 100 Runājot par *Refugee Appeals Tribunal* locekļu atsaukšanu, no Bēgļu likuma II pielikuma 7. panta izriet, ka parastos šīs tiesas locekļus no amata var atcelt *Minister* un pēdējā minētā lēmumā ir jāprecizē šīs atsaukšanas iemesli.
- 101 Kā to ir norādījis ģenerālvokāts secinājumu 88. punktā, gadījumi, kuros *Refugee Appeals Tribunal* locekļi var tikt atcelti no amata, Bēgļu likumā nav precīzi noteikti. Turklāt tajā arī nav precizēts, vai lēmumu par *Refugee Appeals Tribunal* locekļa atsaukšanu var pārbaudīt tiesā.
- 102 Tomēr, kā tas ir norādīts Direktīvas 2005/85 preambulas 27. apsvēruma otrajā teikumā, tiesiskās aizsardzības efektivitāte attiecībā uz būtisko faktu izskatīšanu ir atkarīga no katras dalībvalsts administratīvās un tiesu sistēmas kopumā. Tādējādi Īrijas sistēma par bēgļu statusa piešķiršanu un atņemšanu ir jāaplūko kopumā, lai noskaidrotu, vai tā spēj garantēt tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, kas ir paredzēta šīs direktīvas 39. pantā.
- 103 Šajā gadījumā saskaņā ar 2000. gada Likuma par nelegālo imigrāciju 5. pantu patvēruma meklētāji var arī apstrīdēt *Refugee Applications Commissioner* ieteikumu un *Refugee Appeals Tribunal* nolēmumu spēkā esamību, vēršoties *High Court*, par kuras spriedumiem var iesniegt apelācijas sūdzību *Supreme Court*. Tas, ka pastāv šie tiesību aizsardzības līdzekļi, pats par sevi, šķiet, var aizsargāt *Refugee Appeals Tribunal* no iespējama kārdinājuma ļaut kādam iejaukties no ārpusē vai izdarīt ārēju spiedienu, kas var apdraudēt tās locekļu neatkarību.
- 104 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka Īrijas sistēma par bēgļu statusa piešķiršanu un atņemšanu atbilst neatkarības kritērijam un ka tādējādi ir jāuzskata, ka šajā sistēmā ir ievērotas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību.
- 105 Tādējādi uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2005/85 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā un kurā patvēruma meklētājam ir ļauts vai nu iesniegt prasību par atbildīgās iestādes lēmumu tādā tiesā kā *Refugee Appeals Tribunal* un iesniegt apelācijas sūdzību par pēdējās minētās nolēmumu tādā augstākas instances tiesā kā *High Court*, vai arī apstrīdēt šīs pašas iestādes nolēmuma spēkā esamību *High Court*, par kuras spriedumiem var iesniegt apelācijas sūdzību *Supreme Court*.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 106 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

- 1) **Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīvas 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu, 23. panta 3. un 4. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij īstenot prioritāro vai paātrināto procedūru, lai, ievērojot šīs pašas direktīvas II nodaļā paredzētos pamatprincipus un garantijas, izvērtētu atsevišķas patvēruma pieteikumu kategorijas, kas ir noteiktas, pamatojoties uz patvēruma meklētāja pilsonības vai izcelsmes valsts kritēriju;**
- 2) **Direktīvas 2005/85 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā un kurā patvēruma meklētājam ir ļauts vai nu iesniegt prasību par atbildīgās iestādes lēmumu tādā tiesā kā *Refugee Appeals Tribunal* (Īrija) un iesniegt apelācijas sūdzību par pēdējās minētās nolēmumu tādā augstākas**

instances tiesā kā *High Court* (Īrija), vai arī apstrīdēt šīs pašas iestādes nolēmuma spēkā esamību *High Court*, par kuras spriedumiem var iesniegt apelācijas sūdzību *Supreme Court* (Īrija).

[Paraksti]